Suomen Paimenkoirayhdistys ry

NAUTAKILPAILUSÄÄNNÖT

Perusrata: arvostellaan koiran luontaiset paimennustaipumukset ja koulutettavuus (ks. perusratasäännöt)
Nauta 1-kilpailuluokka: aloittelevat koirat ja ohjaajat
Nauta 2-kilpailuluokka: koulutetut/kokeneet koirat ja ohjaajat

Nautakilpailusäännöt pdf-tiedostona

NAUTA 1-LUOKKA

Haku

Hakumatka 50-100 m. Ohjaaja saa auttaa koiraa haussa esim. siirtymällä itse lähemmäksi nautoja. Tuomari vähentää haun pisteitä samassa suhteessa matkan lyhenemisen kanssa. Kuljetuksessa ohjaajalle voi olla hakuportti. (20/10/20 p)

Ajo

Ajo jaetaan kahteen osuuteen:

- **Ajo1 poispäinajo.** Ohjaajan tulee kulkea niin kaukana tai sivussa koiran takana, ettei tuomarille jää epäselväksi kuka nautoja ajaa. Jos ohjaaja auttaa koiraa esim. kuljettamalla ajo1:ssa eläimiä tasapainossa, pisteitä vähennetään merkittävästi kummaltakin ajo-osuudelta.
- **Ajo2 vapaa kuljetus.** Ajo suoritetaan vapaasti tasapainokuljetuksena tai poispäinajona. Ohjaajan liikkuminen on vapaata.

Ajo-osuuksilla on tarpeellinen määrä (0-4 kpl) portteja. Ajo-osuuksien paikkaa voidaan vaihtaa tilanteen mukaan. Ajo loppuu yleensä nautalauman hallintaan tai häkitykseen. Rata voidaan muotoilla tilanteen ja olosuhteiden mukaan kolmioksi tai esim. Z-malliseksi. (15+15 p).

Häkitys / aitaukseen ajo

Ohjaaja avaa häkin portin/narun, koira siirtää naudat häkkiin ja portti laitetaan kiinni. Häkitys loppuu yleensä nautalauman ulosottoon ja hallintaan tai jatkuu ajo-osuudella. Tarvittaessa häkki voidaan

korvata aitauksella, erottelukujalla, vaunulla tai trailerilla esim. nautojen jälkisiirtoa ajatellen. Häkityksen loppuminen kyseisessä kilpailussa selvitetään tuomaripuhuttelussa. (10 p)

NAUTA 2-LUOKKA

Haku

Hakumatka 100-300 m. Ohjaaja on tolpalla koko haun ajan. Kuljetus ohjaajalle osuudessa voidaan käyttää hakuporttia. (20/10/20 p)

Ajo

Ajo jaetaan kahteen osuuteen:

- **Ajo1** suoritetaan määrätyltä/merkityltä paikalta. Jos ohjaaja auttaa koiraa liikkumalla lauman mukana, pisteitä vähennetään merkittävästi kummaltakin ajo-osuudelta.
- **Ajo2** vapaa kuljetus. Ohjaaja saa liikkua eläinten mukana vapaasti tasapainokuljetuksessa tai poispänajona.

Ajo-osuuksilla on tarpeellinen määrä (1-4) portteja. Ajo-osuudet 1 ja 2 voidaan suorittaa peräkkäin tai erikseen, jolloin välissä on esim. jako ja/tai häkitys. Ajo-osuus loppuu yleensä lauman hallintaan. Rata voidaan muotoilla tilanteen ja olosuhteiden mukaan kolmioksi tai esim. Z-malliseksi. (15+15 p).

Häkitys

Ohjaaja avaa häkin portin/narun, koira siirtää naudat häkkiin ja portti laitetaan kiinni. Häkitys loppuu yleensä nautalauman ulosottoon ja hallintaan tai jatkuu ajo-osuudella. Tarvittaessa häkki voidaan korvata aitauksella, erottelukujalla, vaunulla tai trailerilla esim. nautojen jälkisiirtoa ajatellen. Häkityksen loppuminen kyseisessä kilpailussa selvitetään tuomaripuhuttelussa. (10 p)

Erottelu

Koira kuljettaa naudat erottelukujaan tai merkitylle alueelle, jonka sisällä koira ja ohjaaja yhteistyössä erotettelevat yhden tai useamman naudan. Erottelu voidaan suorittaa myös häkin/aitauksen sisällä. Häkityksen ja erottelun paikkoja voidaan muuttaa tilanteen mukaan. Erottelu loppuu yleensä nautalauman hallintaan. (10 p)

NAUTOJEN TUPLAHAKUKILPAILU

Haku

Hakumatka 100-300 m. Ohjaaja on tolpalla koko haun ajan. Matkalla voi olla hakuportti tms. Kakkoshaun lähtöpaalu (paikka) on merkittävä selkeästi. (pisteet 2 x 20/10/20).

Ajo

Ajomatka on oltava yhteensä min 150 m. Ajossa on 1-4 kpl portteja tms. selkeitä merkkejä. Ajo voidaan suorittaa koko tuplalaumalla tai jaetulla puolikkaalla laumalla. Samaa laumaa ei saa käyttää kahdesti peräkkäin samaan osioon. Ajo voidaan jakaa kahteen osioon normaalin 2. luokan nautakilpailun malliin. (pisteet yht 40 p)

Erottelu / sortteeraus

Erottelu/sortteraus suoritetaan selvästi merkityllä tai aidatulla alueella. Sortteeraus tehdään hakujen, ajon tai häkityksen/lastauksen jälkeen. Sortteerauksen jälkeen jaetut eläimet on yleensä vietävä selkeästi merkitylle alueelle/portin läpi/eri aitaukseen. (pisteet 20 p)

Häkitys / lastaus

Häkitys / lastaus suoritetaan häkkiin tai traileriin olosuhteiden ja eläimien mukaan. Häkitykseen voidaan käyttää koko laumaa tai osaa (sortteerattua) laumasta. Häkitys voidaan suorittaa missä kohdalla rataa tahansa. (pisteet 10 p)

Yleisiä ohjeita tuplahakukilpailun säännöistä

Laumakoko on 8–20 (4+4)–(10+10) eläintä/lauma. Laumat on pystyttävä erottamaan selkeästi toisistaan. Käytössä voi olla esim: eri rodun eläimiä, osa eläimistä kaulapannoitettuja tai selkeästi merkkausvärillä merkittyjä.

Sama eläinryhmä voi käydä radalla kaksi kertaa peräkkäin olosuhteiden niin salliessa. Saman eläinryhmän käyttöä peräkkäin samassa kisaosiossa on vältettävä. Esim. lauma on ensin ykkösryhmänä haussa, sortteerauksessa, ajossa ja häkityksessä. Sama lauma on seuraavassa ajossa 2. ryhmänä haussa ja sortteerauksessa.

Kilpailuradan aika määritellään olosuhteiden mukaan. Tuplahakukilpailussa maksimiaika on kuitenkin 30 min. Kaikki osiot on pystyttävä tekemään normaalilla työskentelytahdilla.

KAIKKIA NAUTALUOKKIA KOSKEVIA OHJEITA JA SÄÄNTÖJÄ

Käytössä oleva rata on selostettava tai piirrettävä riittävän selvästi kilpailualueella ennen kilpailua. Jos ohjaaja myöhästyy rataselostuksesta, vastuu on ohjaajalla. Kilpailun kannalta on eduksi, jos ennen kilpailua ajetaan nollarata/ratoja radan, tuomaroinnin ja olosuhteiden selkeyttämiseksi.

Järjestäjä saa valita paimennettavan lauman koon eläinten käyttäytymisen ja koon mukaan 3-10

eläintä. Tarkoituksena on tehdä mahdollisimman tasainen lauma kaikille kilpailijoille ja huolehtia siitä, että esim. hankalat eläimet voidaan erottaa kisaeläimistä.

Kilpailu-ajan on oltava riittävän pitkä, jotta kaikki osuudet voidaan tehdä normaalilla työskentelynopeudella. Normikilpailussa maksimiaika voi olla 15 min.

Kilpailutyöskentely perustuu ohjaajan ja koiran yhteistyöhön. Ohjaaja auttaa koiraa tarpeen mukaan. Tuomari ilmoittaa rataselostuksessa ennen kilpailua mahdollisista painotuksista pisteytyksessä. Oleellista on hyvä eläintenkäsittely. Nautoja ja koiraa on ohjattava asiallisesti ja turhaa stressiä välttäen.

Haku (olf): hakukaari, nosto, kuljetusohjaajalle

Hakukaari

Koiran tulee olla vapaana (ei kytkettynä) lähetettäessä hakuun sekä lähellä ohjaajaa/ lähtöpaalua. Lähtösuunnan tulee olla tuomarin selkeästi havaittavissa; koira jommallakummalla puolella lähtöpaalua. Lähdön tulee tapahtua etuviistoon vasemmalle tai oikealle. Ohjaaja jää seisomaan lähtöpaalulle suorituksen alkaessa (ei koske I-luokkaa). Hyvä hakukaari on puolikkaan päärynän muotoinen, leveimmillään eläinten kohdalla. Koiran ei pidä pysähtyä ennen kuin se on saavuttanut oikean nostolinjan. Hakukaaren tulee loppua niin, että koira on oikeassa paikassa, jotta eläimet lähtevät suoraan kohti ohjaajaa/hakuporttia. Jos eläimet ovat siirtyneet pois hakupaalulta, hakukaari päättyy noston kannalta tarkoituksen mukaiseen paikkaan, josta koira nostaa ne kohti hakuportteja/ohjaajaa.

Nosto

Hakukaaren jälkeen koiran tulee joko pysähtyä tai selkeästi hidastaa vauhtia. Koiran tulee lähestyä, kasata tarpeen mukaan ja ottaa eläimet hallintaansa rauhallisesti. Nosto ei saa olla myöskään liian hidas tai tehoton. Noston tarkoituksena on koiran lähestymisellä saada eläimet hallitusti liikkeelle, kohti ohjaajaa/hakuportteja.

Kuljetus ohjaajan luokse

Tärkeintä on eläinten hallittu kuljetus nostosta (kohti hakuporttia, josta) suoraa linjaa pitkin kohti ohjaajaa/lähtöpaalua. Lauman pysähtely, hajoaminen tai liiallinen vauhti ovat virheitä. Ohitettua hakuporttia ei saa uudelleen yrittää. Lähtöpaalulle saavuttaessa se kierretään hallitusti ajon suuntaisesti tai käännetään lauma pysäytyksen kautta paalun edessä.

Ajo

Koiran tulee osoittaa kykyä kuljettaa eläimiä rauhallisesti, tehokkaasti ja pitäen lauman koossa. Optimisuorituksessa linjat ovat suoria ja käännökset sujuvia porttiaukoilla ja eläinten liikkuminen

tasaista. Poikkeamat linjoilta tulee korjata mahdollisimman nopeasti. Koiran ei pitäisi ylittää kuljetuslinjaa eläinten edestä, eläinten kääntäminen väärään suuntaan ja pyöriminen lauman ympärillä on suuri virhe. Tuomari arvioi virheiden vakavuuden siitä, johtuuko esim. porttien ohittaminen koiran ja ohjaajan virheistä tai eläinten käyttäytymisestä ja olosuhteista. Ohitettua porttia ei saa yrittää uudelleen, mikäli eläimet ovat ylittäneet porttilinjan. Porttiaukon normaalileveys on 6 – 10 m. Ajo2:ssa voidaan käyttää myös kapeampaa (2 m) porttiväliä tilanteen mukaan.

Erottelu

Erottelun tarkoitus on testata koiran kykyä jakaa ja pitää erillään jaettuja eläimiä muusta laumasta. Erottelu suoritetaan merkitun alueen sisäpuolella, jonka jälkeen koiran on selkeästi pystyttävä pitämään erotetut eläimet hallussaan tuomarin määrittelemä aika. Erottelu loppuu yleensä siihen, että lauma kasataan ja otetaan haltuun. Yrityksestä, käyttämättä jätetystä tilaisuudesta ja ennen erottelua erottelualueelta poistuneesta eläimistä vähennetään pisteitä.

Häkki

Koira kokoaa eläimet paikkaan, josta ne on käytännöllisintä häkittää. Ohjaajan siirryttyä häkille on koiran tehtävä tuoda eläimet. Pisteitä menettää, jos lauma kiertää häkin, osa eläimistä ohittaa porttiaukon, liiasta hitaudesta taikka aggressiivisuudesta. Häkityksen yhteydessä eläimiin ei saa koskea eikä portilla työntää niitä häkkiin. Häkitys päättyy yleensä siihen, että eläimet otetaan ulos häkistä, portti suljetaan ja eläimet otetaan haltuun. Häkin ja sen suuaukon tulee olla käytettävälle laumalle riittävän suuri ja alta avoin koiraa varten.